

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПРАВОВА ОХОРОНА ВОД

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки студентів освітнього ступеня магістр

спеціальність 081 Право

Наукова спеціальність: 04 Екологічне та природоресурсне право

Івано-Франківськ,

2017 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Державним вищим навчальним закладом «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

доцент кафедри трудового, екологічного та аграрного права, кандидат юридичних наук Мороз Г.В

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою НН Юридичного інституту Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» “23” травня 2017 р., протокол № 7

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Правова охорона вод» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів освітнього ступеня магістр зі спеціальності 081 Право.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є водне законодавство з питань використання та охорони водних ресурсів, а також практика його застосування для реального забезпечення суб'єктивних прав водокористувачів у процесі їх реалізації та екологічних прав інших громадян.

Міждисциплінарні зв'язки. Матеріал навчальної дисципліни «Правова охорона вод» базується на теоретичних знаннях, отриманих під час вивчення екологічного та земельного права, навчальної дисципліни «Правова охорона земель України». Одночасно вивчення даного курсу сприятиме розумінню та кращому засвоєнню окремих тем з навчальної дисципліни «Реалізація та захист екологічних прав громадян».

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Загальнотеоретичні та законодавчі засади правового регулювання суспільних відносин щодо раціонального використання та охорони водних об'єктів і водних ресурсів.
2. Актуальні проблеми правової охорони вод та водних ресурсів.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Правова охорона вод» є отримання теоретичних знань у сфері правового регулювання відносин із використання та охорони водних ресурсів, систематизації напрямів та способів вирішення проблем, накопичених практикою застосування відповідного законодавства, у забезпеченні оволодіння студентами сукупністю спеціальних теоретичних основ, а також практичних навичок для подальшої роботи.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Правова охорона вод» є вивчення системи чинного екологічного законодавства, правових проблем, що виникають при врегулюванні суспільних відносин щодо раціонального використання і охорони водних об'єктів і водних ресурсів, охорони прав водокористувачів тощо, формування у студентів сталих теоретичних знань норм екологічного, в тому числі водного законодавства, а також земельного законодавства України та оволодіння навиками практичного їх застосування щодо правового регулювання відносин із використання та охорони водних ресурсів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- ✓ зміст нормативно-правових актів водного законодавства, основні наукові роботи з проблем водних відносин;
- ✓ актуальні проблеми правової охорони вод, шляхи їх вирішення;

- ✓ проблеми державного управління і контролю у сфері використання і охорони водних ресурсів;
- ✓ проблеми юридичної відповідальності за порушення водного законодавства

вміти :

- ✓ аналізувати і порівнювати норми водного законодавства з питань використання та охорони водних ресурсів;
- ✓ тлумачити і застосовувати чинне водне та земельне законодавство;
- ✓ давати юридичну кваліфікацію відносинам, що пов'язані з використанням та охороною водних ресурсів;
 - ✓ юридично грамотно та аргументовано захищати певне правове рішення, викладати його в усній та письмовій формі;
 - ✓ орієнтуватись у напрямках розвитку відносин щодо раціонального використання і охорони водних об'єктів і водних ресурсів, охорони прав водокористувачів;
 - ✓ на основі отриманих теоретичних знань та узагальнення існуючої практики застосувати відповідні правові норми та робити висновки.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні та законодавчі засади правового регулювання суспільних відносин щодо раціонального використання та охорони водних об'єктів і водних ресурсів

Тема 1. Води як об'єкт правової охорони та використання

Поняття вод та визначення інших основних термінів водного законодавства. Водне право: загальна характеристика інститутів. Водний фонд України та землі водного фонду. Поняття та види водних об'єктів.

Тема 2. Правове регулювання використання і охорони вод

Сучасне законодавче регулювання відносин щодо раціонального використання та охорони водних об'єктів і водних ресурсів. Структура Водного кодексу України. Система підзаконних нормативно-правових актів. Міжнародно-правова охорона вод. Водне право Європейської Спільноти.

Тема 3. Характеристика відносин водокористування

Поняття, суб'єкти та об'єкти права водокористування. Зміст права водокористування. Види права водокористування. Ознаки та особливості загального та спеціального водокористування. Виникнення та припинення відносин водокористування.

Тема 4. Окремі види спеціального водокористування

Проблеми спеціального водокористування для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення. Проблеми спеціального водокористування та користування водними об'єктами для лікувальних, курортних і оздоровчих цілей. Проблеми спеціального водокористування та користування водними об'єктами для потреб галузей економіки. Проблеми водокористування для протипожежних потреб та для скидання стічних вод у водні об'єкти.

Тема 5. Право власності на води і право користування водними об'єктами (їх частинами) на умовах оренди

Конституційні засади права власності на об'єкти природи. Власність на води (водні об'єкти). Користування водними об'єктами (їх частинами) на умовах оренди.

Тема 6. Державне управління в галузі використання і охорони вод

Загальне та спеціальне управління в галузі використання і охорони вод. Державне агентство водних ресурсів України (Держводагентство): структура, повноваження. Характеристика функцій державного управління. Басейновий принцип управління водними ресурсами. Планування і програмування. Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року. Державний облік вод. Моніторинг вод. Нормування та лімітування водокористування. Контроль у галузі використання і охорони вод.

Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми правової охорони вод та водних ресурсів.

Тема 7. Актуальні проблеми правової охорони вод в Україні

Визначення правової охорони водних ресурсів. Система заходів охорони вод. Проблеми правового забезпечення водоохоронних зон, прибережних захисних смуг, смуг відведення, берегових смуг водних шляхів, зон санітарної охорони. Правові проблеми встановлення особливого режиму використання та охорони водних об'єктів природно-заповідного фонду. Проблеми правового забезпечення здійснення заходів охорони вод від забруднення, засмічення і вичерпання. Запобігання шкідливим діям вод та аваріям на водних об'єктах і ліквідація їх наслідків.

Тема 8 Проблеми юридичної відповідальності за порушення водного законодавства

Відповідальність за порушення водного законодавства. Види юридичної відповідальності за порушення водного законодавства. Вирішення спорів з питань використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Органи, які уповноважені розглядати та вирішувати спори з питань використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Тема 9. Міжнародно-правова охорона вод

Водне право Європейської Спільноти. Суб'єкти міжнародного водного права. Об'єкти міжнародного водного права. Загальновизнані принципи міжнародного права і міжнародних угод в галузі охорони вод. Акти міжнародного права щодо охорони вод. Співвідношення водного законодавства України із Водною Рамковою Директивою ЄС. Міжнародні організації та правове значення їх нормативних актів щодо охорони вод.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Науково-практичний коментар Водного кодексу України / За заг. ред. Н.Р. Кобецької. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 360 с.
2. Водне право України [текст]: навч. посіб.: / В. О. Процевський, М. Шуміло. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 176 с.
3. Екологічне право України : навч. посіб. / Н.Р. Кобецька. - 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 352 с.
4. Основи водного законодавства: методичні рекомендації / Укл. Процевський В. О., Лисяк О. І. – Х. : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2010.
5. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб. ; за заг. ред. О. М. Шуміла. – Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2010. – 292 с.
6. Джуган В.О. Правове регулювання використання та охорони вод в Україні: дис. ... канд. юрид. наук / В.О. Джугай. – Івано-Франківськ, 2009.
7. Мірошниченко А.М., Марусенко Р.І. Науково-практичний коментар до Земельного кодексу України, 3-тє видання, змінене і доповнене. – К.: Алерта, 2011. – 516 с.
8. Вівчаренко О.А. Правова охорона земель в Україні: [Монографія] / О.А. Вівчаренко. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 336 с.
9. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В.В. Носік. - К. : Юрінком Інтер, 2006.- 544 с.
10. Водний кодекс України від 06 жовтня 1995 року.
11. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року.
12. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року.
13. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року.
14. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року.
15. Про питну воду та питне водопостачання: Закон України від 10.01.2002 за № 2918-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 16 (19.04.2002). – Ст. 112.
16. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21.12.2010 за № 2818-VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 3 (24.01.2011). – Ст. 158.

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ – залік.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ: комплекти завдань для практичних і семінарських занять, пакети тестових завдань, індивідуальні завдання до окремих тем, варіанти завдань до модульних контрольних робіт, залікові білети.